

Generalitat
de Catalunya

Vies de defensa ambiental en l'ordenació del territori i l'urbanisme: sòl no urbanitzable i espais protegits.

Jornades Formatives per a la defensa jurídica del medi
ambient 2022

Francesc Coll i Riba
Sotsinspector
Àrea regional de la Catalunya Central
francesc.coll@gencat.cat

El Cos d'Agents Rurals

- Història
- 490 agents a Catalunya (aprox.)
- Llei 17/2003, del Cos d'Agents Rurals
- Cos de *protecció i prevenció integrals del medi ambient*
- Policia administrativa especial
- Policia judicial mediambiental
- Situació actual i Pla Estratègic

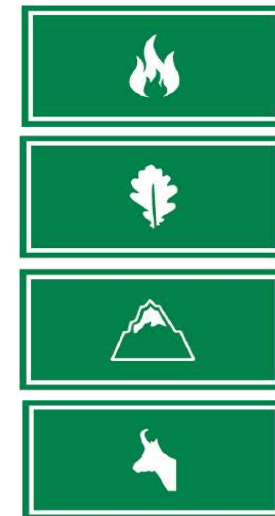
1986

2000

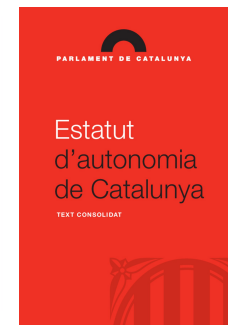
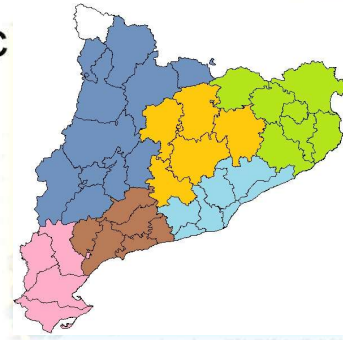
2011

1988

2004

2011

2017

Problemàtica de les construccions (il·legals) en SNU i EP

- ❑ Ocupació de l'espai agrari
- ❑ Contaminació
- ❑ Risc d'incendi forestal
- ❑ Afectació a la biodiversitat
- ❑ Afectació al paisatge

Actuació envers construccions (il·legals) en SNU i EP (I)

Delimitació del treball del Cos d'Agents Rurals en urbanisme

Decret 266/2007, de 4 de desembre, pel qual s'aprova el reglament del Cos d'Agents Rurals, art. 18

		D'ESPECIAL PROTECCIÓ	NO PROTEGIT
SÒL NO URBANITZABLE	FORESTAL	SÍ	SÍ
	AGRÍCOLA	SÍ	SÍ
SÒL URBÀ - URBANITZABLE		NO	NO

Actuació envers construccions (il·legals) en SNU i EP (II)

- Detecció d'ofici o recepció de denúncia
- Comprovació dels fets
 - Agents de l'autoritat
 - Consideració de policia judicial mediambiental
 - Càmera fotogràfica, GPS, cinta mètrica
 - Acta d'Inspecció: document públic
- Comprovacions a l'Ajuntament
 - Tramesa d'informe a l'Ajuntament
 - Sol·licitud formal d'informació
 - Qualificació del terreny
 - Llicència municipal d'obres
 - Autoritzable o no
 - Existència de sancionador
- Denúncia administrativa (SPLU)
- Atestat (Fiscalia/Jutjats)

Generalitat de Catalunya agents rurals

Acta d'inspecció de construcció en sòl no urbà

En aquest acte s'inspecciona l'edificació i s'avalua el seu impacte ambiental i el seu grau de compatibilitat amb el planejament urbanístic i ambiental vigent.

Dades generals

Número de l'acta: _____ Data: _____

Terme municipal: _____

Ubicació del terreny: ☐ Agrícola ☐ Forestal ☐ Altres

Identificació de la persona present

Relació de la persona identificada amb la construcció: ☐ Propietari de l'edifici ☐ Titular de l'edifici ☐ Altres

Dades de la construcció

Tipus de construcció: ☐ Instal·lació agrícola o forestal ☐ Construcció residencial ☐ Construcció industrial ☐ Construcció comercial ☐ Construcció pública ☐ Construcció d'altres usos

Observacions i al·legacions/altres dades d'interès

Es descriuen les observacions i al·legacions presentades pels interessats i les dades d'interès que es consideri oportú recollir.

Signatures i lliurament de còpia

Signatura de l'agent rural: _____

Signatura de la persona o entitat denunciada: _____

Documentació adjunta

Actes signats: _____ Informes complementaris: _____ Reportatges fotogràfics: _____

Generalitat de Catalunya agents rurals

Ordre d'aturada de construcció en sòl no urbà

En aquest ordre s'ordena l'aturada de la construcció que s'està realitzant en el terreny que s'indica a continuació.

Dades generals

Número de l'ordre: _____ Data: _____

Terme municipal: _____

Ubicació del terreny: ☐ Agrícola ☐ Forestal ☐ Altres

Identificació de la persona a qui es requereix l'aturada

Relació de la persona identificada amb la construcció: ☐ Propietari de l'edifici ☐ Titular de l'edifici ☐ Altres

Dades de la construcció

Tipus de construcció: ☐ Instal·lació agrícola o forestal ☐ Construcció residencial ☐ Construcció industrial ☐ Construcció comercial ☐ Construcció pública ☐ Construcció d'altres usos

Observacions i al·legacions/altres dades d'interès

Es descriuen les observacions i al·legacions presentades pels interessats i les dades d'interès que es consideri oportú recollir.

Signatures i lliurament de còpia

Signatura de l'agent rural: _____

Signatura de la persona o entitat denunciada: _____

Documentació adjunta

Actes signats: _____ Informes complementaris: _____ Reportatges fotogràfics: _____

Generalitat de Catalunya agents rurals

Acta de seguiment d'obres en sòl no urbanitzable

En aquest acte s'inspecciona l'evolució de les obres que s'estan realitzant en el terreny que s'indica a continuació.

Dades generals

Número de l'acta: _____ Data: _____

Terme municipal: _____

Ubicació del terreny: ☐ Agrícola ☐ Forestal ☐ Altres

Identificació de la persona present

Relació de la persona identificada amb la construcció: ☐ Propietari de l'edifici ☐ Titular de l'edifici ☐ Altres

Dades de la construcció

Tipus de construcció: ☐ Instal·lació agrícola o forestal ☐ Construcció residencial ☐ Construcció industrial ☐ Construcció comercial ☐ Construcció pública ☐ Construcció d'altres usos

Observacions i al·legacions/altres dades d'interès

Es descriuen les observacions i al·legacions presentades pels interessats i les dades d'interès que es consideri oportú recollir.

Signatures i lliurament de còpia

Signatura de l'agent rural: _____

Signatura de la persona o entitat denunciada: _____

Documentació adjunta

Actes signats: _____ Informes complementaris: _____ Reportatges fotogràfics: _____

Actuació envers construccions (il·legals) en SNU i EP (III)

Paralització cautelar d'obres

JUSTIFICACIÓ: Només en presumptes delictes, amb evidències prèvies contundents. Exemple: construcció habitatge no autoritzat en espai protegit. Valorar proporcionalitat

OBJECTIU: Impedir finalització de les obres (gaudi il·legal de la construcció, consideració de domicili en el cas de vivenda, “major dificultat” per executar la demolició ...)

FORMALITZACIÓ: Ordre extensiva a tots els responsables, verbal i per escrit, i informar de les conseqüències en cas d'incompliment. Si continuen les obres (sempre resposta proporcional al grau de resistència):

- Atestat per desobediència al Jutjat d'Instrucció
- Sol·licitud d'ordre judicial de paralització com a mesura cautelar (després de 2 o 3 requeriments incomplets)
- Detenció (Mossos) i posada a disposició judicial: presumpte delicte contra l'ordenació del territori i contra l'ordre públic.

Actuació envers construccions (il·legals) en SNU i EP (IV)

Precinte cautelar d'obres

- **JUSTIFICACIÓ DEL PRECINTE:** Només en presumptes delictes, amb evidències prèvies contundents. Exemple: construcció habitatge no autoritzat en espai protegit. Valorar proporcionalitat
- **OBJECTIUS:** Visualitzar i informar a tothom de l'ordre d'aturada cautelar de l'obra. Descobrir actuacions posteriors que contradiguin l'ordre.
- **ELEMENTS:** Rètol informatiu (segell i signatura, telèfon i adreça) + cinta senyalització Agents Rurals + cinta adhesiva
- **On col·locar-los?** En els accessos principals, en la maquinària i eines.
- **Fotografies i/o vídeo:** fonamental per demostrar possible desobediència
- **Acta** per “fer constar” el precinte

Actuació envers construccions (il·legals) en SNU i EP (V)

Documentació i autoritats

NO AUTORITZAT - NO AUTORITZABLE

Generalitat de Catalunya agents rurals

D30 -
Codi -
Exp. Sidcar -

Acta de denúncia de construcció en sòl no urbanitzable
Els agents signats formalitzen la denúncia següent en exercici de les funcions que preveu la Llei 17/2003, de 4 de juliol, del cos d'Agents Rurals, i la resta de normativa d'aplicació.

Dades generals

Número dels agents actuants	Hora	Dia	Comarca	Paratge

Terme municipal: Polígon Parcel·la Coordenades UTM (ETRS 89) EIN

Identificació de la persona física o jurídica denunciada

Nom i cognoms o raó social	Telèfon	Tipus i núm. de document d'identitat

Adreça: Població Codi Postal Correu electrònic¹

Relació amb l'activitat denunciada: ☐ Propietari/ària ☐ Promotor/a

Dades de l'activitat

Tipus de construcció empresa:

☐ Casa	☐ Instal·lació agrícola	☐ Construcció de serveis	☐ Tanca
☐ Piscina	☐ Altra (especifiqueu-la):		
☐ Instal·lació de cases prefabricades i instal·lacions similars, siguin provisionals o permanents			
☐ Obra nova	☐ Reforma / rehabilitació		
☐ Ampliació	☐ Altra (especifiqueu-la):		

Infracció comesa (especificació en l'apartat d'observacions):
Disposa de llicència municipal d'obres: ☐ SI ☐ NO
Compleix el projecte autoritzat: ☐ SI ☐ NO
Altres:

Observacions / al·legacions

Signatures i lliurament de còpia

Signatura dels/de les agents actuants: Signatura de la persona o entitat denunciada:

Lliurament de còpia a la persona o entitat denunciada

☐ Se li'n lliura còpia ☐ Se li'n lliura còpia però refusa de signar ☐ Refusa de signar i el lliurament de còpia

Documentació adjunta

☐ Còpia d'atestat núm.: ☐ Informe complementari ☐ Acta núm.: ☐ Altres:

1 El correu electrònic pot ser utilitzat a efectes de notificacions de l'expedient.

**NO A
JRBAI**

Generalitat de Catalunya
Departament de Medi Ambient
i Habitatge
Direcció General del Medi Natural
Subdirecció General dels Agents Rurals
Unitat Operativa

ES COPIA

COS D'AGENTS RURALS

Comarca del Pallars Sobirà

ATESTAT 195/08

DATA D' INSTRUCCIÓ: 12/08/2008

DATA DELS FETS: 23/07/2008

PARATGE: PRAT DEL SERRAT (T.M. SORIGUERA)

ATESTAT INSTRUIT PER UN PRESUMpte DELICTE:
CONTRA L'ORDENACIÓ DEL TERRITORI

PRESUMpte AUTOR:
[REDACTED]

DIRIGIT A: IL·LUSTRISSIMA SRA. JUTGESSA DEL JUTJAT DE PRIMERA INSTÀNCIA
I INSTRUCCIÓ NÚMERO 1 DE TREMP

CÒPIA PER AL: MINISTERI FISCAL

El delicte urbanístic (I)

Llei Orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del Codi Penal

ARTICLE 319.

1. Els promotors, constructors o tècnics directors que duguin a terme obres d'urbanització, construcció o edificació **no autoritzable** en sòls destinats a vials, zones verdes, béns de domini públic o llocs que tinguin legal o administrativament reconegut el seu valor paisatgístic, ecològic, artístic, històric o cultural, o pels mateixos motius s'hagin considerat **d'especial protecció**.
2. Els promotors, constructors o tècnics directors que duguin a terme obres d'urbanització, construcció o edificació **no autoritzable** en **sòl no urbanitzable**.

El delictu urbanístic (II)

La Generalitat ja ha ordenat l'enderroc d'onze bordes a Aran

Després d'investigar 14 cabanes en sòl rural i ha decretat l'enderroc per a la majoria
|| Tres estan al jutjat per un recurs presentat pel propietari

H.C.

LLEIDA | La Generalitat ha ordenat, en els últims anys, l'enderroc d'onze bordes o cabanes en sòl rústic a la Val d'Aran al considerar-les il·legals. Segons la conselleria de Territori i Sostenibilitat, la direcció general d'Urbanisme investiga actualment catorze bordes per haver infringit presumptament la llei. De fet, així ho considera en la majoria dels casos: sis dels expedients, iniciats fa uns dos anys, s'han resolt amb una ordre d'enderroc. Tres més estan en la mateixa situació però es van enviar als jutjats després que els afectats interposessin un recurs contenciós contra la decisió de la Generalitat. I dos expedients més ja compten amb una sentència judicial que avala l'enderroc i que està en tràmit d'execució. Només tres dels 14 expedients estan en fase de tràmit prèvia a qualsevol decisió.

Enderroc d'una borda il·legal el passat mes de maig a Gausac, Vielha.

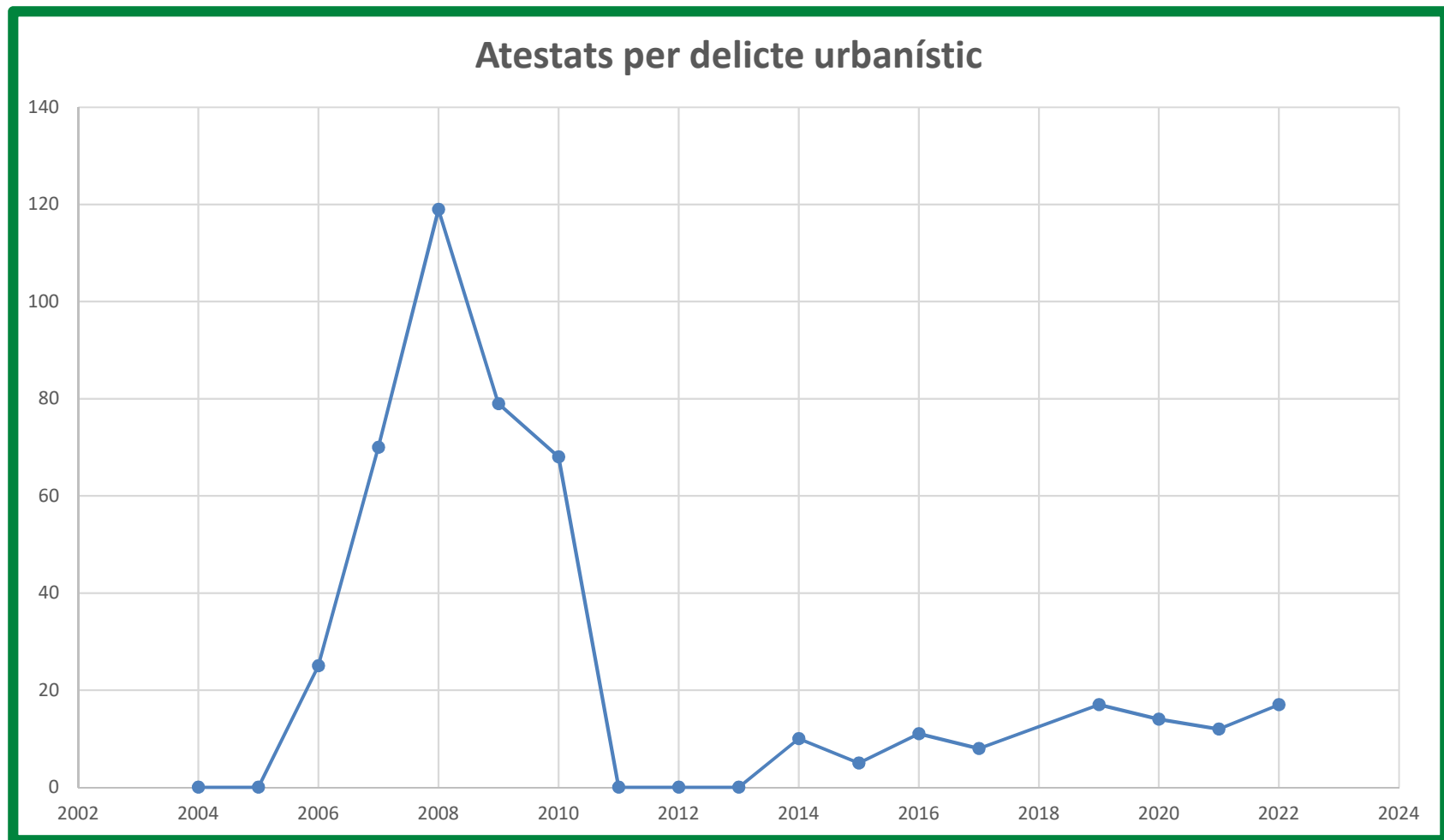
Segons la conselleria, entre la resolució d'un expedient administratiu sobre la il·legalitat d'una borda i el seu enderroc poden passar sis anys, i poden culminar amb un enderroc subsidiari (que porta a terme l'Ad-

ministració) o amb una multa coercitiva al propietari per instar a l'enderroc. Els casos d'il·legalitat de les bordes acostumen a referir-se a la seua rehabilitació irregular o que són usades com a habitatge.

Cabanes il·legals que van ser objecte d'una 'batuda'

■ El 2009, el jutjat de Vielha va iniciar una intensa investigació sobre unes quaranta bordes presumptament il·legals perquè els seus propietaris les havien restaurat com a residència, una utilitat que no poden tindre. El procés ha derivat almenys en una condemna penal i, el passat mes de maig, en l'enderroc d'una de les cabanes. Precisament, el Consell d'Aran tramita ara el pla director urbanístic que ha de permetre protegir les cabanes rurals sempre que segueixin uns patrons arquitectònics i no s'utilitzin com a residència habitual.

El delictes urbanístic (III)

agents rurals

Generalitat
de Catalunya

Problemàtica de les construccions (il·legals) en SNU i EP

Administració de justícia a Catalunya · Administración de justicia en Cataluña

RAONAMENTS JURÍDICS

ÚNIC. De les actuacions que s'han dut a terme resulta que els imputats van construir una casa prefabricada de fusta damunt d'uns pilans d'obra de bloc de monter, quina construcció no té el caràcter de construcció definitiva a què es refereix l'art 319 del Codi Penal conforme estableix la sentència de l'Audiència de Barcelona de 4 de maig de 2011, la qual ensenya que no poden ser considerades construccions als efectes del precepte penal abans indicat aquelles que no tinguin entitat suficient per atemptar contra el bé jurídic protegit, que ho pot ser en aquest cas perfectament a través de la via administrativa i essent que l'Ajuntament de Talarn en acord de la Junta de Govern de 31 de maig de 2011 concedeix una llicència urbanística per a la legalització com a magatzem agrícola de l'edificació provisional construïda a aquell paratge, procedeix dictar la present resolució.

PART DISPOSITIVA

Vistos els preceptes citats i sobre la base dels raonaments exposats,

DISPOSO: Sobreseure provisionalment les actuacions perquè no resulta degudament justificada la perpetració de la infracció penal que va originar la formació de la causa.

El delict de prevaricació urbanística (I)

Llei Orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del Codi Penal

ARTICLE 320

1. **L'autoritat o funcionari públic** que, sabent-ne la injustícia, hagi **informat favorablement** (...) contràries a les normes d'ordenació territorial o urbanística vigents, o que amb motiu d'inspeccions hagi **silenciat** la infracció d'aquelles normes o que hagi omès la realització d'inspeccions (...)

2. S'ha de castigar amb les mateixes penes l'autoritat o el funcionari públic que pel seu compte o com a membre d'un organisme col·legiat hagi **resolt o votat a favor** (...) sabent-ne la injustícia.

El delict de prevaricació urbanística (II)

SEGRE
Dijous, 27 de novembre del 2014

ÉS NOTÍCIA | 3

5, 7 DE FEBRER DE 2014 | 3

A DEL DIA

La Fiscalia va exigir a Agricultura que els Agents Rurals investiguessin delictes urbanístics després que aquest departament ordenés que no ho fessin. La Generalitat ho va ordenar mesos abans que entrés al jutjat la causa que ha provocat la dimissió del president de la Noguera. Agricultura assegura que no es va parilitzar cap causa.

TRIBUNALS POLÈMICA

La Fiscalia va exigir a Agricultura que els Rurals investiguin delictes urbanístics

Una de les causes ha provocat aquesta setmana la dimissió del president de la Noguera

JOSEP GRAU
LLEIDA | La Fiscalia va exigir al departament d'Agricultura que els Agents Rurals investiguessin els delictes urbanístics després que la secretaria general d'aquest departament ordenés que no ho fessin al no tenir-hi competències. Va ocórrer el mes d'octubre de l'any passat, quatre mesos abans que la causa contra l'alcalde de la Baronia de Rialb, Pere Prat, entrés al jutjat. Aquesta causa, en la qual Prat ha estat imputat, ha provocat que dimitís aquesta mateixa setmana com a president del consell comarcal de la Noguera. Agricultura va assegurar ahir que no s'ha parilitzat cap causa.

La secretaria general d'aquest departament, Bibiana Domingo, va ordenar als Rurals que no investiguessin delictes urbanístics el 3 d'octubre del 2013. El 24 d'octubre d'aquell any, el fiscal de Medi Ambient, Antonio Vercher, va remetre un ofici a la secretaria general que deia: "Aquesta Fiscalia ha tingut coneixement d'una Ordre (...) per la qual s'estableix que els Agents Rurals deixaran d'actuar en el

LES IMATGES DEL PRESUMpte DELICTE DE LA BARONIA DE RIALB

El bosc, abans de la casa i després. A l'esquerra, imatge aèria de la zona de la Baronia en la qual es va construir una casa suposadament il·legal. A la dreta, la mateixa zona, ja amb la casa construïda. Aparentment els constructors van destruir una part important de bosc.

Escrits creuats entre la Fiscalia i Agricultura.

LES CLAUS

Ordre de la secretaria general

El 3 d'octubre del 2013, la secretaria general d'Agricultura va ordenar als Rurals que no investiguessin delictes urbanístics en

rals tics

per prevaricació

de vigilància en matèria
quelles actuacions que
cial, així catalogats per
als no tenen atribuïdes
n portar a terme en virtut
ració en contrari del

calia insistí, además, en
ar la investigació de un
nte es hacer uso de las
bito nacional, así como
de otra forma. Todo lo
del principio de unidad

at per haver comès un pre-
delict contra la ordenació del
er la construcció d'un camp
raixò, «CC.OO posa a dispo-
iscal Coordinador de Medi

agents rurals

Restitució de la legalitat física alterada

OBJECTIU: Impedir gaudi il·legal de la construcció, dissuasió...

ART. 319.3 CP: “En qualsevol cas, els Jutges o Tribunals, motivadament, podran ordenar, a càrrec de l'autor del fet, la demolició de l'obra, sense perjudici de les indemnitzacions degudes a tercers de bona fe.”

ART. 340 CP: “Si el culpable de qualsevol dels fets tipificats en aquest Títol hagués procedit voluntàriament a reparar el dany causat, els Jutges i Tribunals li imposaran la pena inferior en grau de les respectivament previstes.

IMPORTANT: COMPROVAR I INFORMAR SOBRE L'EXECUCIÓ DE SENTÈNCIA

Enderroc per ordre administrativa

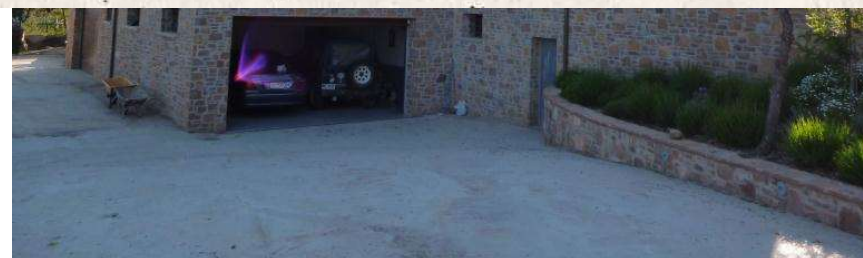

2009

Pues si bien es evidente que ambos acusados en calidad de promotor y propietario el sr. CAMPOS y en calidad de arquitecto redactor del Proyecto, el sr. GONZALEZ, llevaron a cabo una construcción en suelo no urbanizable de protección especial, concurren dudas en torno a la posible legalización de las obras, así como igualmente surgen dudas en esta juzgadora con respecto a la concurrencia del elemento subjetivo del dolo, esto es que el ánimo de los acusados estuviera presidido por una palmaria intención de construir al margen de la normativa urbanística; por las razones y motivos que se expondrán a continuación.

TERCERO.- En primer término, y hallándonos ante un delito especial propio, no hay duda de la legitimación activa del titular de la acción penal.

Canvis d'ús

agents rurals

Generalitat
de Catalunya

Activitats sotmeses a intervenció ambiental

Regulació d'espais naturals

agents rurals

Generalitat
de Catalunya

Pycnogaster ribesiglesiasii

*“Qui no vol fer res, troba una excusa.
Qui vol fer alguna cosa, troba la manera.”
Proverbi àrab*

Francesc Coll i Riba
francesc.coll@gencat.cat

Tel. 634834044